

SZÉKESFEJÉRVÁR

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára

házhöz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 6 frt. — kr.
Fél évre 3 frt. — kr.
Negyed évre 1 frt. 50 kr.

Hirdetmény a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor: Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 kért ígattatik be.

Lapunk számára hirdetések felvételére **Budapest**: Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Móricz.
Bécsben: Oppelik L. és Mosse Rudolf.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden szerdán és szombaton.

99. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 5-ik sz.) czimzandók; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Keziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési felhívás

„Székesfejérvár”

hetenként kétszer — szombaton és szerdán — megjelenő társadalmi hetilap 1876-ik évi folyamára.

A lap ára helyben házhöz hordva vagy vidékre postal küldéssel:

Egész évre (januártól—decz. végeig) . . 6 frt. — kr.
Félévre (januártól—július végeig) . . . 3 frt. — kr.
Negyedévre (januártól—márcz. végeig) 1 frt. 50 kr.

Lapunk előfizetőit kérjük, miszerint az előfizetést mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szét küldésében fennakadás történjék.

Előfizetési pénzek Klökner Péter lapkiadóhoz czimzandók, ezek beküldésére ajánljuk a posta-utalványokat, melyek bérmentesítve csak 5 krba kerülnek.

A bagatell ügyek.

A jogi téren mai nap többen foglalkoznak a bagatell ügyeknek külön törvények és miként leendő szabályozásával. Mivel napirenden van, nem árt, ha egypár szót mi is szólunk hozzá. Abban, az eddigi vélemény-nyilvánítások után ítélve, mindenki meg-egyez, hogy az apróbb peresügyek körüli eljárást szabályozni kell, mert így nem maradhat; azonban hogyan szabályozzuk és kikre bizzuk ez ügyek elbírálását, erre nézve a vélemények nagyon is szétágaznak. Sokan, úgy látszik, az eddigi felszólalók legnagyobb része, a bagatell ügyeket a szolgabírókra

akarják bízni. Véleményem szerint ez a nézet nem helyes, mert hogy a kisebb peres ügyeknek a szolgabíróhoz terelése által a peres közönség nyerne? — bajos dolog elhinni.

Kétlem, hogy a szolgabíró ezen a szakmáján és számtalan esetben szakképességén kívül eső ügyeket gyorsabban és jobban volna képes intézni, mint a szakképzettséggel és e téren gyakorlattal rendelkező bíró. Ha tehát a szolgabírótól követeljük ezen ügyek elintézését is, — tekintve ezeknek amugy is nagy elfoglaltságát, szükségképen kell, hogy melléjük egy olyan egyén állítsassék, a ki szakértelemmel bír és csakis a bagatell ügyekkel foglalkozik. Ez azután persze az államnak ismét sok pénzébe kerül, s mégis, ha az eljárást a törvény nem egyszerűsíti, ott vagyunk, a hol most.

Vannak továbbá, kik a bagatell ügyeket a községbírákra óhajtják ruházni. No, a ki a vidéket ismeri, — a ki a városból, ha másért nem is, csak kirándulásképen volt életében falukon, — annak persze, hogy nem jut eszébe, a 100 frtig terjedő pereket a községbíróra bízni. Ezen nézethez kevés szavunk van, mert nem hiszem, hogy bárki is komolyan foglalkoznék ezen eszmével. A perrendtartás 30 frtig utalja a pereket a községbíróhoz. Ezen 30 forintos perek egy tízedrésze nem lesz a községbíró által elintézte, a tízedrészt pedig olyan, hogy az adós bíró nélkül is fizetett volna, csak szólítsák. Mi ennek az oka? Sajnos, de igaz, az értelemhiány. A szegény ember bagatell 20 forintja neki épen annyi, mint a hercegnek rendes eljárás alá tartozó 20,000 frtja; s mivel a hercegnek van ügyvédje, ez a pénzfelhelyezésnél elővigyázattal jár el, míg ellenben a szegény

ember maga sem ért hozzá, s olyan helyre teszi, hogy ezt neki megítélni nagyobb bírói tehetség kell, mint a 20,000 forintnak visszatételéhez. Ha a községbíró eljárása után a rendes ut fenn van is hagyva, mit nyert ezzel a szegény ember? Azt, hogy egy per helyett kettőt kell folytatnia.

Városokban, hol sok erő áll rendelkezésre, igen van értelme a bagatell ügyek átengedésének, — de falun, hol a falu-bíró talán a nevet sem képes felírni, ez miként bizható meg a perek elbírálásával, az egyáltalán nem képzelhető.

A mai kornak, úgy látszik, az a nagy hibája, hogy minden nyomorúságon a személyesre által véltünk segíthetni. Pedig a perrendtartás értelme és a gyakorlati élethez alkalmazott revisiója segíthetne egyszerűen a meglevő bajon. Félre keli tenni az apróbb ügyekben eddig megkövetelt sok irkafirkát, meg kell szorítani a jogorvoslatokat és nem engedni szabad tét a viselkedésgépből indított apró perek három forumon keresztül hurcolásának. Mondassék ki, hogy a kereset, tárgyalási jegyzőkönyv, alakszerű ítélet az 50 frtig terjedő perekben kizáratik. Tartson a bíró egy perkönyvet, melynek rovataiban egypár szóval maga a bíró a jelentkező felperes panaszát beírja, egy rendelvénnyel mindkét felet meghívja, a tárgyaláskor a peres érveit meghallgatja, s a megfelelő rovatba igen röviden bevezeti s az eredmény szerint az egyességet vagy határozatot a bíró egypár szóval a perkönyvbe beiktatja. E könyvből, ha végrehajtásra kerül a sor, az egyesség vagy határozat kiírható. Ha a törvény — a melynek hiányos volta okozta egyedül a meglevő nyomorúságot, ilyképen lesz megalkotva, — akkor nem kell a sok panasztól tartani,

TÁRCZA.

Nem bánom én....*)

Nem bánom én, mért is bannám,
Hogy hűtellen lettél?
Tudom én azt, hogy igazán
Sohase szerettél...
A pillangó sem ül mindig
Ugyanegy virágon,
Aztán úgy is muló minden
Ezen a világon...
Nem bánom én, mért is bannám,
Hogy feledve lettem?
Csak azt bánom: oly igazán
Minek is szerettem?!

Dengi János.

Fidelió.

— Csengeri Gyulától —

(Folytatás.)

Kezét szívóro nyomva jelent meg Marzellina nagy áriája után.

A mester szigora öt eddig legkevésbé érte; hanem Rocco, a börtönőr s a szerelmes Jaquanonak kellett legtöbbet szenvedni alatta.

*) Mutatvány a szerzőnek „Közlönyek” cím alatt megjelenő művéből. Szerk.

Bátorsága folyton nőt s az első felvonás finaleja előtti áriát:

— „Jer, remény! Ne hadd utolsó csillagom,
Vezéresillagomat letűnni látom
Oh; adj fény sugarát czédomra,
Bármi távol áll; a szerelem
El fogja érni — ah! — *)

oly kecsesen s oly érzellemmel adta elő, hogy Beethoven arczán egy pillanatra mintegy napsugár vonult át meglepődésének kifejezése.

— „Szép, szép, Schröder kisasszony!” kiálta fel a finale befejeztével a színpadra. „Eddig jó volt, de lássuk csak a második felvonást, ott ha a kisasszony nem fog úgy játszani tudni, hogy minden hallgatónak haja az égfelé álljon, akkor semmi sem lesz belőle. Nem, nem!... Lássuk csak!”

Wilhelmát bátorsága ezen nem épen felbátorító szavak után egészen cserben hagyta s csak alig hallható hangon tudta a fogoly Florestán mélabus dalára ismételni:

— „Éltem viruló tavaszán
A szerencse tölem eltűnt.”

Florestán csak folytatta:

— „Fájdalommal tűrni kész vagyok,
És meggyalázva halni;
Felvidit az édes érzet,
Hogy megtettem tisztemet.”

Beethovennek e jelenet után sem volt oka gán

*) Egyes idézeteket az opera szövegéből Lengyel fordítása után közöljük.

csolni. De most a legnagyobb szerű négyes előtt a mester letette kezéből a vezénybotot.

— „Most, Schröder kisasszony, most jön!... Én Umlaufra boszus voltam, mert önnek adta e szerepet. Mutassa meg tehát, hogy én igazságtalan voltam iránta... Tovább!... Hol maradnak a kürtök?”

Egy nehéz sóhaj szállt fel Wilhelmina kebeléből, mit a kürtök riadása túlhangozott.

A négyes megkezdődött. Pizarro előlép, hogy a fogoly Florestánt meggyilkolja. Leonora, ki Florestánban férjét felismerte, előtte egy velőt rázkodtató sikoltással lerogy:

— „Előbb szívembe dötjed gyilkodat!”

— „Megállj!” kiálta Beethoven. „Kegyed esése nem volt természetes. S ez volna egy halálos aggodalom okozta sikoly? Szunyogdongás volt csak! Még egyszer!”

Wilhelmina ismételte a jelenetet.

— „Ez még olyan sem volt, mint az előbbi. A közönségnek e sikolynál azt kell gondolni, hogy a boltozat bedől! Még egyszer!”

Harmadszor, negyedszer ismételték e négy utolsó ütenyt.

— Mindig gyöngébb, mindig rosszabb! — Beethoven fokozottan izgatottabb lett, kezeivel hatalmasan gestikulált.

— „Kisasszony, ha ön így folytatja, úgy operám, gyilkosa lesz... Egy ilyen perczen önnek érzeni, örvöngeni kell! — De menjünk tovább, még visszajövünk e pontra.”

Könyvek boríták el Wilhelmina szép pillait; Um-

mert a bíróságok és ezek személyzetei az őket egyéb teendőikben akadályozó haszontalan munkától meg lesznek mentve, s ekkor nem tőlük, mint kik a peres ügyek elintézésére egyedül hivatják, a perek kilencz tizedrészét elvenni.

Mi történik bagatell ügyekben a bélyeggel? Ha ezen perek bélyegmentesek, akkor az állam roppant jövedelmet elveszt. Ha pedig a bélyeg fennmarad, hogy lehet a községbírótól a bélyeg alkalmazás helyességét várni, s a visszaéléseket meggátolni? — Van néhány járás, a hol bizonyosan tudom, hogy 3—4000 db. ügyforgalom mellett minden 100 ügydarab közül legalább 80—90 bagatell ügy. Ha ez ügyek közül elvétetnek, mi történik velük akkor, mikor a járásbírók szaporítása is általánosan elismert szükség? — Ezeknek jó dolguk lesz, ha nem szeretnek dolgozni, de ha munkás tagokból állanak, halálra unják magukat.

Tornaszatunk érdekében.

Többször volt alkalmunk felszólalni ezen az egész ségre, testedzésre fontos ügy érdekében s mint saját magunk tapasztaltuk felszólalásunk tetszéssel fogadták, azonban fájdalommal kell említenünk az egyszeri tetszénnyilatkozaton kívül sem kiható eredményt, sem tevékenységet nem volt alkalmunk észlelni, hanem a fellobbanó szalmatűz elaludt, s a szép remények és ábrándok elszórtak mint buborékok.

Ez ügynél is sajnosan vettük észre városunkban nagy mérvben uralkodó közönyt, néhányan felkapták, lelkesültek érte felszólalásunk alkalmakor, később azonban a közöny kiölte a szalmatűzet s csendes lett minden. Ifjúságunknak kellene különösen ez ügyben tenni, mely leginkább van hivatva azt felkarolni s a kezdeményezés nehézségeit leküzdve a torna-egyletet megalakítani.

Hogy a tornaszat az egészségre, a testedzésére mily fontos szerepet játszik, azt már e lap hasábjain sokan fejtegették és sokan kimutatták, erről mi nem szólunk, mert felesleges volna az ugy is elismert igazságot fejtegetni. Hanem alkalmoszerűleg emelünk szót egy torna-egylet megalakítása tárgyában. Alkalmoszerűleg azért, mert éppen a mostani időben a testedzés egy fontos ágának a koresolyázásnak sasonja következik be, mely városunkban nagyon és széles körben gyakoroltatik.

Mint értesültünk közönségünk körében már megpendítették az eszmét egy koresolya-egylet alakítása iránt. Nézetünk szerint ezen egyletet összeköttetésbe lehetne hozni egy torna-egylettel és e kettőt volna célszerű egyszerre megalakítani.

Akkor két célt érnek el. Lenne egy torna- s koresolya-egyletünk. Mindkettőt rendszeresen lehetne folytatni.

Felszóltak már többen ez ügyben; most volna tehát az alkalom a megpendített két eszmét együttes megvalósítani. Városunk közönsége mindenestre tömörülne a szép czélok kivételére, főleg ifjúságunk nagyszámmal karolná fel az ügyet.

A költségek sem lennének oly nagyok, ha a két eszme egy egylet kebelében egyesítettük s együtt valóztatnák meg.

Ez egyéni nézetünk e tárgyról, mely — ha a közönség

lauf homlokáról nagy cseppekben folyt az izzadság. Schröder asszony kezét tördeli; mindnyájan a leg nagyobb izgatottságban vannak.

Most Pizarro Leonorát visszalöki.

— „Megállj!” kiálta Rocco. Most a kétségbeesés bátorságot önt Leonorába s kitör: „Öld meg nejét!” Itt a mester szemei lángolni kezdenek, a harag felébred benne, mely élte utolsó éveiben oly sok szép jó oldalát elhomályosította.

— „Megálljunk! Áll-e hajszála csak egynek is az ég felé? Ugy-e nem?... Midőn Milder e jelenet-hez ért valamennyinek haja az ijedségtől az ég felé állott... Operám! te szegény operám, mi sors vár rád!... De Schröder kisasszony, az istenért, nincs ilyenkor mellében hangján kívül semmi sem? — Öld meg nejét! — Hiszen ilyenkor önben mindennek forrni, szemeiből villámoknak kellene cikázni. Nem csak énekelni kell itt, nem, hanem játszani, dúlni, örjöngeni.”

— De édes Beethoven! — merészkedett megjegyezni Umlauf, az istenért, mit cselekszik? Hiszen megmondtam önnek akkor, hogy itt nincs választás. Mi lesz majd a holnapi előadásból, ha ön így...“

— „Gyermekek!” kiálta ekkor Schröder asszony s a szinpadra fut.

— „Vizet!” kiáltott Rocco.

Florestán karjaiba fogta fel az újulat.

Egy halk moraj hallatszik a tömegben. Umlauf komolyan Beethovenhez siet, azt félre hívja s halkán, de eléggé hangosan, hogy a többiek is meghallják:

közönye ismét el nem öli még csarjában — kivihető lesz s az egylet megalakulhat. Egyesült erővel kell a ki vitelhez hozzá látni s akkor az üdvös eredmény nem maradhat el.

Városunkra csakugyan szegény, hogy már évek óta nagy kedvvel folytattatik a sport egyik szép ága a koresolyázás s még eddig annyira nem vittük, hogy egyletet alakítsunk s a koresolyázás rendszeres folytatását segítőnek elő Jelenleg csak a természet s az idő játéka van kitéve alkalmas koresolya mező előállítására, véletlenül van bizva az egész, szükséges volna egyszer már, ha egy egylet gondoskodna minden e tekintetben szükséges dolgokról.

Ezért hangsúlyozzuk az egylet megalakítását, melylyel körülte lehetne mindjárt a torna-egyletet létrehozni s egy kalap alatt mindkettő létesülhetne.

Részünkről különösen testedzési s egészségi szempontból hozzuk szönyegre mindkettőt, de ezenkívül még mint szórakoztató mulatságok is szolgálhatnak a nagy közönség mulattatására. Azt hisszük e téren nem kell balitelekkel küzdenünk, mert a testgyakorlat s edzés fontos szerepet visz mindkettőnél.

Ifjúságunk figyelmébe ajánljuk a két eszme ily módoni megvalósítását s hívjuk azt fel tettekre, ne szalmatűz gyújtsa keblöket lángra, hanem végre a tevékenység mezejére lépjenek ki. Kövessék e tekintetben más haladottabb városok példáját, a melyek megett Fejérvárnak nem szabad elmaradni. Zener.

Egyletek és intézetek.

— „Jóteköny Nöegylet”-ünk virágzására nézve fontos időszakhoz érkezünk, a mennyiben a rendes tagoknak 3 évi kötelezettsége lejár s az új évvel újabb 3 évi ecylus veszi kezdetét.

Ebből a szempontból, s minthogy volt, ki a jóteköny szent ügyének azzal vélt szolgálatot tenni, hogy fölületes információt alapján s az adatok komoly vizsgálata nélkül az egyletről egészen téves híreket akart forgalomba hozni, talán meg sem gondolva, hogy ezek nyomában fakad a rossz vélemény s ezzel magának a czélnak, a jóteköny s nem czéljának sérelme: szükséges és hasznos szolgálatot véltünk tenni, ha illetékes helyen megszerezvén magunknak a hitelles adatokat, világot derítünk az egylet működésére s megérzük vajjon a szükkeblűség vádjá nem ép úgy légből kapott e mint, — fájdalom, — csak légből kapott a 8000 frt. alaptöke, melyről némelyek tudni vélnek.

A jóteköny Nöegylet alaptökeje, mely a székesfejérvári takarékpénztárnál van elhelyezve, ez idő szerint nem több mint 3500 frt.; minthogy az egylet már előbbi években kényszerült néha az alaptökeből is fogyasztani, még pedig kizárólag jóteköny czélokra, mert ez az egyletnek egyetlen kiadási tétele. Ezen alaptökeből, melynek jövedelme 7% ával számítva sem több 213 frt. 50 krunál, 2000 frt. egy nemeskeblű hölgynek oly föltételhez kötött alapítványa, hogy ebből kizárólag a kamatokat szabad elkölteni, s a töke soha nem érinthető. Ezelőtt az alapszabályok értelmében az alaptöket éventint még szaporítani is kellett, de ez a múlt évi közgyűlésen eltöröltetett, s az alaptöke szaporítani csak akkor fog, ha a viszonyok engedik.

Lássuk most az egyletnek két évi pénzkiosztását, hogy kitűnjék, vajjon a pénzt csakugyan véka alá rejtette vagy felhasználta-e?

A múlt 1874-ik évben a szegények közt kiosztott: a belvárosi Zákies negyedben 456 frt., a belvá

— „Beethoven, ez nem megy tovább! Ez életemnek legkínosabb percze, de nem tarthat tovább. Ki kell nyilatkoztatom önnek, hogy ön holnap operáját személyesen vezényelje. Látja, az egész zene és ének-kar fel van indulva ön ellen s nézze meg Schröder kisasszonyt, mily állapotban van.”

— „Ez egészen felesleges,” válaszola Beethoven gúnyos mosollyal, mialatt köpönyegét vállára veté s annak gallérját felhuzta. „Nekem eszem ágában sem volt holnap idejönni. Eléggé jól laktam én a maival. Ily kontárkodást nem óhajtok hallani, csak sajnálom a császárnét, hogy azt okvetlen élvezni akarja. — Jó éjt, Umlauf ur!”

Gyors léptekkel otthagya a zenekari helyiséget. A zenészek és énekesek egy része azonnal körül fogta Umlaufot, neki köszönetet mondandó, míg többen Wilhelmina felocsúdásán működtek.

Sikerült is nekik; mert néhány másodperc múlva szemeit felnyitá s eszmélete visszatért. Umlauf azonnal hozzá siet, biztosítja őt hogy a holnapi előadást minden biznonyal ő maga fogja vezényelni s hogy Beethoven még ma falura megy.

Wilhelmina kezét Umlaufnak nyújtja — ki azt megszorítja — s szól: „Köszönöm önnek, köszönöm; holnap játszani fogok. Az ő vezénylete alatt talán egy hangot sem tudnék kiadni. Nagyon félek az ő égő szemeitől!”

(Vége következik.)

rosi 2-dik negyedben 286 frt., a tóvárosi Knezits negyedben 398 forint, a vizivárosi negyedben 568 forint, a palotavárosi Róde negyedben 493 frt., a palotavárosi 2 dik negyedben 367 frt., a felsővárosi Fűrész negyedben 225 frt., a felsővárosi kecskeméti negyedben 413 frt., a harmadik negyedben 224 frt., összesen 3430 frt. Ezenfölül még karácsonkor 500 egynehány forint áru téliruha szegény gyermekek közt, apróbb segélyezések végül szolgálattelteli díjak oly embereknek adva, kik a munkára rá is szorultak.

Az 1875-ik évben pedig kiosztott eddigelé: a belvárosi Zákits negyedben ismét 456 frt., a belvárosi 2-dik negyedben 330 frt., a tóvárosi negyedben 563 frt., a palotavárosi Róde negyedben 647 frt., a palotavárosi negyedben 314 frt., a felsővárosi Fűrész negyedben 350 frt., a felsővárosi kecskeméti negyedben 441 forint, a harmadik negyedben 206 forint, összesen 3709 forint; ezenfölül megszavaztatott szegény gyermekek közt kiosztandó téli ruhák, főleg lábbeliekre 300 frt. s nincesenek számítva apróbb adományok, valamint az évenkint tetemes összegre menő karácsoni ajándékok. Ez tehát a nöegylet működése, melynek választmányi hőlygei ma is iskoláról iskolára járnak, hogy személyes meggyőződés útján szerezzenek tudomást, kiket kelljen ruházni, melynek vednöknője évenként személyesen vagy saját leveleivel fölkeresi országunk egyes nagy jait is, hogy belevonhassa őket ez egylet áldásos működésébe.

Ha a jóteköny nöegylet máris fogyatkozott alaptökéjéhez hozzányulni nem akar, ha nem akarja a jelen által egyszerre fölemésztetni azt, mit a múlt nem csupán a jelen, hanem a jövő és minden idők számára gyűjtött, azt nagyon helyesen, sőt határozott köteletség tudatában teszi. A ki hajlandó volna egy tél folyamán brillans tűzijáték és egekig emelő dícséretet közben könnyelműen elfogyasztani mindazt, a mit éveknek buzgalma és fáradsága tökéltett: az már a jövő évben beláthatná, hogy az inség halhatatlan, hogy az, — fájdalom, — nemcsak egy évig él, s hogy a jövő évektől jogtalanul elvonta még azon kamatokat is, melyeket előző évben oly kevének látott, hogy ennek érzetében még a tökét is odaáldozá.

Pedig, bizony, mi elveszünk s a nemzedéket nemzedék váltja föl: de inség és nyomor, éhség és szűkölködés meg nem halnak; daczolnak az idővel még akkor is és kiterjesztik sötét szárnyaikat, hogy oly sok szegény előtt eltakarják velük a boldogság napját. Adja Isten, hogy a jóteköny nöegylet és alaptökéje még akkor is meglegyenek, hogy legalább kis mécsset gyújthassanak ott, hol a napfény hiányzik.

Egészen más az olyan egylet, mely már eleve nem alaptökével kezdte meg működését. Ez évről évre szerzi be jövedelmét s az év folytán el is költi azt; ez nem vesztegethet semmit, mert nem is takarított semmit. Ennek is megvan a maga szerepköre, s ennek is kijut nemes hivatása; de azért jogosult ama másiknak törekvése is, mely nagyobb erőnek ármeében állandóbb, bár meszszebb, nagyobb, bár lassabb czélt tűz ki magának.

A jóteköny nöegylet működése, igaz, nem olyan mint a nyári sebes eső, mely egyszerre zuhogna le a kimerült, kiszáradt, segélyt kiáltó nyomorra; nem, csendesen működik, zajtalanul mint a reggeli harmat, mely mindennap ellepi a vidéket. S az ilyen működés nem alkalmas zajt ütni, port kavarni, de talán még jótekönyabb, mert biztos és állandó; az ily működést nem nyilvános köszönetek, hírlapi tüntetések képviselik, csak egy száraz, komoly szám az év végén, melyet megkaphat az, ki a tevékenységeket összegezni hajlandó. Es egy ily szám, hallgatag némaságában, néha többet mondhat mint az ékesszólásnak valamely remeke; van ennek fénye, van melege, és ez a legszebb buzdítás, ez elég jögezim a pártolásra.

S z i n h á z .

Kedd en, december 7-én adatott: „A házások” Irta: Wilbrandt. Finom társalgási salon vigjáték. Meséje röviden következő: Arabella és Vilmos, a pedans apától kényszerítve házasságra lépnek, noha gyűlölik egymást. Vilmos testvére Emma, igen szereti testvérét, és őt nehezébe közelebb akarja hozni. Úgyesen felhasznál aláírás nélküli levelek által, féltékeny né teszi Arabellát, ki jelenlegi férjét tulajdonképpen szereti és hidegsége csak színlelt, és egy álarozos tánczvizigalom alkalmával egymást újra megszeretik. A dolog vége tehát végtelen szerelem. Az előadás az első felvonásban kissé vontatott vala, de azután egy túlságos menyörgést leszámítva eléggé jó. Pifko Karolin (Arabella) ép oly jól tudta kezdetben a hidegséget, mind később a féltékenységet és ébredező szerelmet Arabella nehéz szerepében feltüntetni, játéka mindvégig kifogástalan, öltözéke igen elegans volt, szóval teljesen kielégítette a közönséget. Kömivésné (Emma) sokkal zivesebben látjuk tehetségét megillető hősnői és tragikai szerepekben, mint ilyenekben. Szilágyi (Vilmos) szokása szerint jól játszott. Bényei és Kendy a pedantkomikus angolokat jól személyesítették. Közönség közep számmal. Szerdán, decz. 8-án adatott: „A falu rosza.” Irta: Tóth Ede — Már többször volt alkalmunk e darabról és általában annak előadásáról is megemlékezni, mind a mellett nem mulasztathatjuk megjegyezni, miszerint örömmel tapasztaltuk, hogy Pifko Karolin Boriskának drámaiabb színezetű szende szerepét is szo-

kott kedvességével játszta, és még alig láttuk őt oly umelegességgel és oly mély érzellemmel játszani, mint most a harmadik felvonásban Göndör Sándorral. Bényeiné Finum Rózsija mint mindig, úgy ma is jeles alakítás volt, szép dalai ismételtettek. Különös érdeket kölcsönzött az előadásnak, hogy a czimszerepben Bérczy lépett fel itt először. Igen szépen és érzéssel játszott, dalai sikerültek. Kendynek baktere eléggé ismeretes. Hevesy (Lajos) igen jó szerelmes volt, úgy Balázs Ilka is. Közönség nagy számmal.

Csütörtökön, decz. 9-én Szilágyi Béla jutalmánál: „Ludas Matyi“ bohózat 3 felvonásban. Irta: Balogh István. Mulattató bohózat, melynek tárgyát régi néprege képezi. A szereplők általános meglepedésre működtek és a közönség folyton derült hangulatban maradt. Különösen Szilágyi, Bényeiné, Balogh, Kendy, Mindszenti K. és Bérczy nyerték el a közönség tapsait. Közönség nagy számmal, bár a páholyok nagyobb része üres volt, és mi legjelesebb színészünk irányában a közönség méltányosabb pártolását vártuk; de másrésztől legnagyobb mérvben megrovandó Szilágyi, hogy jutalomjátékul ily régi elavult darabot választott, s e tekintetben nem csodáljuk a közönség elmaradását.

Megyei és városi hírek.

— **Dulánszky Nándor** püspök ő méltósága csütörtökön érkezett meg városunkba. Ünneplés beiktatása folyó hó 14-én leend.

— **Árvaházunk ügye.** Az árvaházi igazgatóság f. hó 3-án ülést tartott, melyen az árvaház felállítására vonatkozólag határozatot, miszerint, ha akadályok nem merülnek fel, az intézet jövő január 1-én fog megnyitni. Az intézetben egyelőre tizenkét csupán egészen, azaz szülőtlén árva vétetik fel, még pedig csupán fiúk, kik a hat évet ugyan meghaladták, de nem idősebbek 9 évnél. Továbbá az árvaházi vagyon rendezés körül szükséges lépések megtételére nézve határozatot, hogy az árvaházban levő s a hatódból keletkezett tőke kiadása az árvaszéktől kérelmezetik, úgy színt a várostól illetéktelenül felvett 1870. évi hatódszinte vissza kéretik; a városi takarékpénztár által még korábban ajándékozott 2000 frt. kiadása iránt kérvény intéztek; végre gróf Zichy Jenő ur által e czéla felajánlott 600 frt. befizetése ujjal szorgalmaztatni fog. Gondnokul Kubik József kisededő tanár ur választott meg. A szükséges vázson felszerelési czikkék beszerzésére nézve azon határozat hozott, miszerint a helybeli jótékony négyzet felkértek, hogy azt magára vállalni sziveskedjék. A felállítás körül kívánandó intézkedések, s a szükséges czikkék beszerzésére egy kisebb bizottság választott meg, mely bizottság vasárnap ülést tartott és Mendlik Zsigm. közgyám urat megbizta, hogy a megbeszél irányban a felszereléshez szükséges czikkéket vásárolja be, s eljárásáról jelentést közelebb tegye meg. Az igazgatóság ülésén előfordult tárgyak körül még megemlítjük, hogy az óvodáépítéssel átvett tartozások kifizetése elrendeltetett az ajándékozási okmány kiállítására két tagu bizottságnak küldött ki. Öszinte örömmel fejezzük ki, hogy árvaházunk már is oly stadiumba jutott, hogy humanisticus működésének megkezdését jelezhetjük. Örömmel osztozik mindenki, kinek kebelében az emberbaráti érzelme csak egy parányi szikra is van. Ohajunk az, vajha árvaházunk működése sikeres lenne, hogy szegény árváink benne menhelyüket és édes otthonukat megtalálják.

— **Felolvasás.** Dr. Neuman Ármán ügyvéd ur vasárnap e hó 12-én d. u. 1/2 óra körül a kereskedelmi csarnokban folytatóság felolvasást tart „a kereskedelmi törvényről.“ — Székesfejvárott 1875. december 8-án. *Gerber Manó*, titkár.

— **A képviselőház** közigazgatási bizottsága mult csütörtöki ülésében, melyben a miniszter elnök is véglegesen megállapította a közigazgatási bizottságra vonatkozó szövegét és erre vonatkozó jelentését hitelesítette. A városok (köztük Székesfejvár város) azon kérelmének, hogy a törvényjavaslat a városokra ki ne terjesztessék, hely nem adatott.

— **Nagylelkű adomány.** Rónay Jácint pozsonyi nagyprépost ur a székesfejvári árvaház javára f. hó 10-én 300 frtot, a gymnasiumi segélyező egyletnek pedig 100 frtot, a belvárosi kisedodának is 100 frtot küldött.

— **Zeneestély.** A kereskedő ifjak önképző-köre karácsony második napján zeneestélyt tart a „magyar király“ vendéglőben. A közönség erre ezennel meghivatik.

— **Városunk képviselője** gróf Zichy Nándor ur az országban nagy tevékenységet fejt ki, a közlebb folyó országgyűlési vitákban folytonosan élénk részt vesz s eddig már több nagyobb szabású beszédet is tartott. Ő az országgyűlési jobboldali párt egyik legtevékenyebb tagja. — Eddig tartott beszédei a „Kelet Népe“ czimű lapban egész terjedelemben közölve vannak.

— **Felhívás.** Több oldalról nyilvánult kívánat folytán tisztelettel felkérem mindazon urakat, kik városunkban alakítandó koresolyázó-egylet eszméjét helyeslik s annak tagjai lenni kívánnak, hogy az ügy megbeszélése végett folyó hó 12-én (vasárnap) délelőtt 10 órakor alólírott lakásban megjelenni sziveskedjenek. — Székesfejvárott 1875. december 8-án. *Bóné Géza*.

— **A vasuti közlekedés,** melyet a hófuvatagok pár nap előtt fenakasztottak, most már a déli és nyugoti vaspálya összes vonalain rendszeres közlekednek.

— **Jutalomjáték.** Halmyné Mindszenti Kornélia asszony jutalomjátéka jövő szombaton leend, mely alkalommal „Robin orvos“ czimszerepben férje: Halmi Ferencz, a nemzeti színház tagja is föllép. Ugyanekkor „Mártha“ czimű vig opera adatik a főszerepben Halmyné asszonynyal Ajánljuk ez érdekes előadást a t. közönség szives figyelmébe.

— **A színházi választmány** csütörtökön, folyó hó 9-én d. u. gyűlést tartott, melyben kimondatott, hogy a választmány minden egyes tagja erkölcsi kötelességének ismerje a neki kijelendő városrészen színházi bérlőket gyűjteni. Azután szönyegre került színházunk jelen szomorú állapota, az előadások hetenkint háromszor tüntetnek fel deficitet, s Károlyi kénytelen lesz társulatát feloszlatni, ha nem részesül valami segélybe; figyelembe véve ezen körülményt, azon határozat hozott, hogy a város hatóságához a folyó hóban tartandó rendkívüli közgyűlést megelőzőleg egy kérvény menesztetik subventió megadása végett. Végre a színházi részvénytársulat által jövő farsangra tartandó álarcos bál rendező bizottság a következő választmányi tagokból alakult meg: Havranek József, Fittler Béla, Töltényi Antal, Kreutzer Nándor és Wertheim S. urak.

— **Nemes törekvés.** Az utóbbi napokban városunk magyar kereskedő ifjaiból egy önkéntes társadalmi illetőleg „baráti kör“ alakult, melynek czéja a kör alapszabályaiban jelzet tagdíjak rendszeres befizetését jótékony czéla fordítani. Örvendünk ezen nemes törekvésnek miután a jelen helyzet kényszerítése is megkívánja a társadalomtól is tápolni mindent a hol a nagy lelkeség a közjóknak szolgálatot tehet. *Hársz György*.

— **Színházi műsorozat.** Szombat, decz. 11-kén: „Petand király udvara,“ operette 3 felvonásban. Vasárnap, decz. 12-én: „Fokról-fokra,“ énekes színmű. Hétfő, decz. 13-kán: „Arr-Hee világhírű chinai, angol és amerikai művész-társaságának első előadása és „Süketnek kell lenni,“ vígjáték 1 felv. Kedd, december 14-kén: „Arr-Hee művész-társaság 2-dik előadása és „Chasse croissé,“ vigj., bérlét szünet. Szerda, decz. 15-én: „Georges hercegnő,“ dráma 3 felv., itt először. Csütörtök, decz. 16-án: „Csók,“ vigj. 1 felvonásban és „Takarodó után,“ operette 1 felvonásban. Péntek, decz. 17-én: Szünet. Szombat, decz. 18-án: „Robin orvos,“ vigj. 1 felv. és „Mártha,“ vig opera 2 felvonásban, bérlét szünet. Halmi F. nemzeti színházi tag felvétél H. Mindszenti K. jutalomjátéka. Vasárnap, decz. 19-én: „Peleskei notárius“

— **A chinai, angol és amerikai művész-társaság** testgyakorlók, erőművészek, viadorok, equilibristák, ugrók, jongleurók, tánczosok és némajátékosok az eredeti chinai Chevalier Arr-Hee igazgatása alatt áll, ki a china japáni császár, a persa sah és az egyiptomi alkirály udvari művésze. Ezen társaság legjobb egész Európában; minden egyes tagja eddig még nem látott mutatványokat visz véghez a testgyakorlati és equilibristikai szakban.

— **Adakozás.** Nagyságos Matuska János apátkanak ur a helybeli kath. legény egyletnek 10 frtot kegyeskedett ajándékozni. Fogadja a nemeskeblű adakozó az egyleti ifjuság és az elnökség hálás köszönetét.

— **A kereskedelmi törvény** életbeléptetése körül felmerült kételyeket a hivatalos lap végre eloszlatja, közölve egy miniszteri rendeletet, melynél fogva a kereskedelmi törvény 1876. január 1. nappal kezdve a magyar korona egész területére életbe lép.

— **Régiségek.** Megyénk területén majdnem naponkint találunk régiségeket, melyekről igen sajnós csak ritkán kapunk tudósításokat. Utólag most jegyezzük meg, hogy Ercsiben még julius hóban érdekes római feliratos kövek találtak a jelenlegi urasági díszkertben ásás alkalmával. A régiségeket kitűnő régészünk Römer Flóris ur megvizsgálta s a nemzeti muzeum számára el is vitette. Az egyik római kövön igen szabályos felirat van. A kö egészen ép, felül vánkostaztat mutat kaeskaríngókkal a homlokzaton, a négyszögű lyuk arra szolgált, hogy bele ujjab korban valami díszítményt állítsanak. A felirat Römer ur olvasása szerint következő: „Terrae Matri Flavia. Maximina Votum Solvit Libeus Merito.“ A másik kö egy nagy mértföld mutató.

— **Dengi Jánosnak** „Költemények“ czim alatt megjelenő 1 kötetes művére, mult számunkban már figyelemztettük közönségünket. E művet, mely jövő évi január közepén jelenik meg, s 1 frtért lesz kapható, újra ajánljuk közönségünk figyelmébe. Mai számunk a költemény fizetből egy csinos verset közöl.

— **Felolvasási estély.** A „Vörösmarty-kör“ tegnap este 6 órakor Vörösmarty Mihály születésének emlékével felolvasással ünnepelte meg. Az estélyen diszes közönség jelent meg, a felolvasásokat élénk figyelemmel kísérték. A felolvasás következő sorrendben történt: 1. „Elmefuttatás a jelen század uralkodó eszméiről,“ fölolvasta: gr. Zichy Jenő. 2. Vörösmarty-nak egy költeménye, szavalta: dr. Pete Zsigmond. 3. „Az ősemberrel,“ fölolvasta: dr. Scheiber Samu. Részletesen nem szólunk egyikről sem, csak annyit jegyzünk, hogy közönségünk érdeklél hallgatta a két felolvasást s lelkes éljenekkel jutalmazta őket. Mind-

két felolvasást szerzőik szives átengedése folytán a punkban közölni fogjuk.

— **Hirliapi közlés nyomán kérekerült tolvaj.** A „Hon“ december 5-iki számának újdonsági rovatában megjelent egy rendőri közlés, mely Kozák Ferencz ismeretes tolvajt arról vádolja, hogy az Budapesten a futó utca 22. sz. alatt lakó özv. Müller Dávidné asztalosmesterné műhelyében Navratik József legénytől több értékes tárgyat eltolvajolt. Ercsiben épen ebéd alatt olvasták a finánczok a közlést, a midőn a fennebb jelzett tolvaj az ercsii nagyvendéglőben megjelen, hol a finánczok ebédelték. A finánczok szemügyre vették az illetőt, ki ott rövid időzése alatt ki nem állhatván a finánczok vizsga szeméit, elment, hogy Martonvásárig magának kocsit fogadjon, de a finánczok se voltak restek, az illetőt a kocsi kialakudása közt fogták el és a községvához vezették, hol az tettét beismerte.

— **A kolcsónós népségélyező-egylet** üzletkimutatása 1875. november haváról. Bevétel. Maradvány október hóról 797 frt. 83 kr. Hetibefizetésekből 12319 frt. 50 kr. Kamatokból 2803 frt. 48 kr. Késedelmi kamatokból 242 frt. 31 kr. Nyomatványokból 18 frt. 85 kr. Váltókból 57375 frt. Kötelezőkből 3600 frt. Zálogokból 90 frt. Összesen 77246 frt. 97 kr. Kiadás. Váltókra 65687 frt. Kötelezőkre 4050 frt. Zalogokra 90 frt. Nyomatványokra 102 frt. 80 kr. Takarékpénztárba 4000 frt. Adóra 97 frt. 90 kr. Kezelési költségekre 332 frt. 88 kr. Vegyonszámlából kifizetett 965 frt. 74 kr. Hetibefizetésekből kifizetett 27 frt. Pénztári készlet 1893 frt. 65 kr. Egyenleg 77246 frt. 97 kr.

— **A helybeli apácázárdában** igen szép sikerrel folynak az előadások. A zárdá növendékek mint halljuk az újon kinevezett püspök urat fényesen fogják fogadni, s igen készülnek mindenféle képpen az ünneplés fogadtatásra. Mindenesetre szép meglepetés lesz az új püspökre e diszes fogadtatás, melyben apácázárdánk részeltetni készül.

— **Színigazgatónkat** figyelemztetjük, hogy a színházi előadások végeztével, midőn a közönség a színházból kijön, a kijáratú ajtó mindkét szárnyát nyitassa fel, mert eddig mindig csak az egyik szárny levén nyitva a tömeges kijövet igen alkalmatlan, sőt veszélyes is járhat. Minden bajt megelőzőleg szükséges leend, kivált oly előadásoknál, melyeknél a színház tömve van, az előadások végeztével a szárnyajtókat kinyitattani.

— **Gyermek elhajtás.** Halász Mária 19 éves leányi születési, N. Lángi lakos hajadon áldott állapotának előzetes eltitkolása mellett egy leány gyermeket szülvén, azt az ut melletti farakás mellé tette, hol a gyermeket a sertvések feltalálván, részben fel-falták. Nevezett nő e miatt vizsgálat alá vonatván, tettét beismerte; minekfolytán a helybeli királyi e. f. törvényszék f. hó 6-án tartott végtárgyaláson gyermek-kitevés bünténye miatt két évi börtönbüntetésre ítélte.

— **A tél szigorú arczával** köszöntött be, s a beállott fagy jéggel vonta be a csatornákat, a mocsáros réteket, a jancsárkut melletti réten is jókora nagyságu jégpálya keletkezett a koreszolázók örömére. Szerdán d. u. verőfényes szép idő kedvezett, s számosan mentek ki a rétre koreszolázni, az egész környék viszhangzott a mulatók zajától. Minden él, mozog; csupán a tervezett koresolya-egylet alussa medve álmát, hogy tanaszra ébredjen életre köpönyegnek eső után.

— **A fejemegyei közkórházban** az ez évi november hó folyamában a betegforgalom következő volt: október hóról ápolás alatt maradt 23; november hó 30-ig felvételt 28; ápolatott tehát összesen 51. Ezek közül elbocsátott: gyógyulva: 26; gyógyíthatatlanul: 2; meghalt: 1. A hó végén ápolás alatt maradt: 22.

— **A magyarországi összes papirgyárak** memorandumot készítettek, melyben felkérk az ipar és miniszteriumot, hogy a rongyra vetett kiviteli vám tartassék fenn. E memorandum átadásával Posner K. L. bizott meg.

□ **Rövid hírek.** Színházunkban a „Falu roszsza“ czimű darab még mindig nagy pártolás mellett adatik. Eddig már 9-szer került városunkban színre, a színház mindig tömve volt. — A felolvasások ügyében közzétett felszólalásaink, sajnós kevés eredményt hoztak. Alig pár helyen rendeztek az olvasókörök felolvasásokat. — Városi árvaházunk ügye megvalósulva, szépen halad s áldásos működése eredményes leend. — A közelebbi megyei közgyűlés február hó elején tartatik meg. — A városi közgyűlés e hó végén leend, melyen a költségvetés is tárgyalatik. — A Veszpémben megalakult tüzoltó-egylet szép gyarapodásnak örvend s a közönség ott nagy pártolásban részesíti. — A városunkban megürült aljárásbírói állás jövő év elején töltetik be; többen pályáztak ez állásra.

Szerkesztői üzenetek.

V. B. L. urnak. Gyűrő. A küldött közleményeket megkaptuk, köszölnük.

S. B. urnak. Pest. Levelét megkaptuk, a költemény jön, ugy a levél is.

Dr. K. K. urnak R.-Almás. Megküldték a kért számokat. Vidéki indostást kérünk!

H. Gy. urnak. Vaál. Kívánsága szerint kijavítottuk. Beesés igéretének beváltását kérjük.

